
PROGRAMACIÓN DO DEPARTAMENTO

DE LATÍN – VERSIÓN 2ª

IES Monelos

CURSO 2021-22

Índice

Normativa	2
Membros do departamento	3
Introdución e contextualización.....	4
Obxectivos.....	10
Competencias clave	14
Vinculación entre obxectivos, contidos, avaliación, estándares aprendizaxe, grao mínimo de consecución, competencias clave e elementos transversais.....	15
Concreción contidos	39
Criterios cualificación	40
Metodoloxía didáctica.....	44
Metodoloxía para o ensino telemática.....	48
Materiais e recursos didácticos	50
Procedemento avaliación inicial	51
Acreditación coñecementos previos no Bacharelato	51
Procedemento de avaliación continua	52
Procedemento de avaliación extraordinaria.....	54
Procedemento para avaliación materias pendentes	55
Atención a diversidade	57
Actividades complementarias e extraescolares.....	58
Indicadores para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.....	59
Indicadores para avaliar a programación didáctica.....	63

Normativa

Documentos xerais

- A **Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro**, (LOMCE) para a mellora da calidade educativa, modificou en distintos aspectos a Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, coa finalidade de desenvolver medidas que permitan seguir avanzando cara a un sistema educativo de calidade, inclusivo, que garanta a igualdade de oportunidades e faga efectiva a posibilidade de que cada alumno e alumna desenvolvan ao máximo as súas potencialidades.
- **DECRETO 86/2015, do 25 de xuño**, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.
- **ORDE do 25 de xaneiro de 2022**, pola que se actualiza a normativa de avaliación nas ensinanzas de educación primaria, de educación secundaria obrigatoria e de bacharelato no sistema educativo de Galicia.

Membros do Departamento

Membros do departamento do Departamento de Latín

O Departamento de Latín está composto por un único membro, Ana Rúa Peón, profesora con destino definitivo no centro e que imparte as diferentes horas da materia. En total son 19 horas lectivas, repartidas do seguinte xeito:

- 4º ESO B: 3 horas.
- 1º Bach. C: 4 horas
- 1º Bach. D: 4 horas
- 2º Bach C: 4 horas
- 2º Bach D: 4 horas.

Introdución e contextualización

Introducción

O papel heurístico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo, como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como a facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e das súas cidadás, e o intercambio de ideas. O Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia, non só como ferramenta práctica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas máis abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a "Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural" (2010), na que se desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergobamental Europeo "O dereito dos estudantes á calidade e á equidade en educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais", mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia intergobamental "Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas", mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En ambos os foros europeos, recoñécese a importancia da competencia lingüística e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de maneira específica, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Xa que logo, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde opunto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, daquela, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural pónense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto dos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, os procesos e as estratexias que se traballan nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente. Así, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas; o coñecemento da estrutura dos textos descritivos permitirá producilos en calquera lingua; e o coñecemento das normas que ordenan as relacións entre xeracións, sexos, clases e grupos sociais nunha lingua, informa e sensibiliza sobre a necesidade de coñecer e respectar as normas que rexen a dimensión social do uso da lingua noutra comunidade lingüística.

Por outra banda, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Xa que logo, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización.

O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz das dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice, e que os faga conscientes da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específicos, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben seren abordados de maneira parella, ben seren presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Por tanto, o profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, en cada curso de ambas as etapas, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as linguas nas que un/unha aprendiz sexa capaz de comunicarse. Isto supón recoñecer a existencia dunha competencia global para a comunicación lingüística e implica non só evitar a repetición de contidos nos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos; senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras que tamén se abordan na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, pois o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento integrado de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e ambientais.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Desempeñan, pois, un papel relevante como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda; sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día. Xa que logo, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

Resulta obvio que, para a posta en práctica destes currículos integrados e o logro dos obxectivos plurilingües e interculturais que se perseguen, o profesorado é un elemento determinante, xa que deberá potenciar unha metodoloxía adecuada para levar a cabo enfoques comunicativos e proxectos plurais e transversais, promover a reflexión metacomunicativa e metalingüística e o contraste entre linguas, ou asegurar accións coordinadas entre os departamentos lingüísticos para decidir, entre outros, desde que lingua abordar o estudo dos xéneros discursivos ou as estratexias e os procesos cognitivos que están na base das actividades lingüísticas. Todo isto coa finalidade de construír en cada centro docente a coherencia pedagóxica no ensino das linguas.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Así, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos estudantes, dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas, ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfrónaos a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento deles mesmos.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadáns e cidadás cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións, propias, claras e fundamentadas, e de gozar, a través da lectura crítica de obras literarias.

A materia de Latín na etapa da ESO ten como principal finalidade introducir o alumnado no coñecemento dos aspectos esenciais da lingua e da cultura latinas, facendo fincapé ao mesmo tempo no papel que estas desempeñan en tanto que orixe e fundamento das linguas romances e da cultura occidental, o que coñecemos como herdanza clásica.

Esta mesma perspectiva está tamén presente no currículo básico para bacharelato, malia perseguirse nesta etapa un estudo máis en profundidade da lingua, xa que, ben pola súa estrutura interna de funcionamento, ben polo seu caudal léxico, está moi presente nas linguas utilizadas e estudadas polos alumnos e as alumnas.

O estudo do latín como lingua flexiva proporciona mediante a comparación unha sólida base científica para o estudo e o perfeccionamento progresivo no manexo doutras linguas.

O idioma latino, logo de adquiridos uns mínimos coñecementos sobre os seus mecanismos morfosintácticos e o seu léxico, permite entender as linguas romances como resultado dunha evolución e atopar paralelismos entre elas que axuden no seu estudo.

O estudo da orixe e a evolución do latín ás linguas romances proporciónalle ao alumnado os instrumentos necesarios para comprender e analizar os procesos de cambios fonéticos, morfosintácticos e semánticos que deron lugar aos procedementos que rexen hoxe as súas linguas, e axuda a incrementar de xeito notable o seu léxico. A reflexión sobre o léxico coñecido, a adquisición de novas palabras e a comprensión das estruturas da lingua latina interveñen de xeito notable no uso máis eficaz da lingua propia como instrumento de aprendizaxe, comunicación e interpretación da realidade.

É recomendable comezar o estudo do latín cun método natural, no que as regras morfosintácticas se deduzan da práctica da lectura e da tradución, deixando para os cursos de primeiro e segundo de bacharelato un estudo máis pormenorizado.

O estudo da herdanza clásica, obxecto desta materia, non só está presente na lingua latina, pois abordará tamén os diferentes aspectos que se inclúen no que coñecemos como civilización latina, berce da Europa actual. Ademais da descrición do seu marco xeográfico e do estudo dos principais fitos históricos, haberá lugar tamén para unha análise das súas estruturas sociopolíticas, da súa vida cotiá, e manifestacións culturais como os espectáculos públicos ou as súas creacións literarias e artísticas, a enxeñaría e o urbanismo, a mitoloxía e a relixión.

Contextualización do programa

O **Instituto de Ensinanza Secundaria Monelos** é un centro de ensinanza secundaria e de bacharelato pertencente á rede pública de institutos da Xunta de Galicia, situado no Barrio de Monelos, na cidade de A Coruña. O alumnado procede en su maioría do CEIP San Francisco Javier, e tamén recibe gran parte de alumnos do IES Ramon Otero Pedrayo para o nivel de Bacharelato, así como alumnado dos centros concertados da zona.

Obxectivos

Obxectivos son os referentes relativos aos logros que o alumnado debe alcanzar ao rematar o proceso educativo, como resultado das experiencias de ensino e aprendizaxe intencionalmente planificadas para tal fin.

Segundo o artigo 10 para a Educación Secundaria Obrigatoria e o artigo 26 para o Bacharelato enúmanse os seguintes obxectivos.

Obxectivos na ESO:

A educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

Obxectivos no Bacharelato

O bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.

d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.

f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.

- h) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, asícomo afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, asícomo o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
- o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
- p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

Competencias clave

Competencias: son as capacidades para aplicar de forma integrada os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización axeitada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos.

As competencias clave do currículo e as que para a súa adquisición o latín influe dun xeito fundamental, son as seguintes:

- CCL: Comunicación lingüística.
- CMCCT: Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía .
- CD: Competencia dixital.
- CAA: Aprender a aprender.
- CSC: Competencias sociais e cívicas.
- CSIEE: Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
- CCEC: Conciencia e expresións culturais.

Vinculación entre obxectivos, secuenciación e temporalización de contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e grao mínimo de consecución de cada un, competencias clave, elementos transversais, instrumentos de avaliación e criterios de cualificación.

LATÍN. 4º de ESO								
Obx.	Contidos	Criterios de aval.	Estándares de aprendizaxe	Comp clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios cualificac
Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances Avaliación 1ª								
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Marco xeográfico da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua latina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CD ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina a lo menos da península ibérica 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ CA ▪ TIC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Traballo escrito e actividades de seguimento na aula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1p + -
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa actualmente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA ▪ CMCCT 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Recoñece as linguas indoe. orixe das dúas linguas propias 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ CA ▪ TIC ▪ EOE 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Agrupar as linguas indoeuropeas en familias lingüísticas e localizalas nun mapa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diferencia pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas as linguas que se falan en Europa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ CA ▪ TIC ▪ EOE 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Linguas de España: linguas romances e non romances. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Coñecer as orixes das linguas de España, clasificalas e localizalas nun mapa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando romances e non romances 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ CA ▪ TIC 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Identificar palabras patrimoniais, cultismos e semic. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Distingue a partir do étimo lat. cultismos, semic. e patrim. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EOE ▪ TIC 		

LATÍN. 4º DE ESO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificac
▪ b ▪ ñ ▪ o	▪ B1.5. Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	▪ B1.6. Coñecer e aplicar as regras fundamentais da evolución fonética do latín ao galego e ao castelán, partindo dos étimos latinos.	▪ LAB.1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	▪ CCL ▪ CAA	▪ Realiza exercicios sinxelos de etimoloxía a partir das regras básicas de evolución.	▪ CL ▪ EOE	▪ Traballo escrito e actividades de seguimento na aula.	▪ 1p +-
Bloque 2. Sistema da lingua latina: elementos básicos Avaliación 1ª								
▪ e	▪ B2.1. Orixe da escritura. Sistemas de escritura.	▪ B2.1. Coñecer diferentes sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto.	▪ LAB2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función.	▪ CD ▪ CCEC	▪ Diferencia os tipos de escritura máis usuais.	▪ TIC ▪ EOE ▪ CL	▪ Traballo escrito e actividades de seguimento na aula.	▪ 1p +-
▪ e	▪ B2.2. Orixe do alfabeto latino.	▪ B2.2. Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas e identificar os tipos de alfabeto empregados hoxe en día en Europa.	▪ LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan.	▪ CAA ▪ CD	▪ Relaciona os diferentes tipos de alfabetos.	▪ EOE ▪ CL		
▪ h	▪ B2.3. Pronuncia do latín.	▪ B2.3. Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas de pronuncia en latín.	▪ LAB2.3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta.	▪ CCL	▪ Lectura de textos latinos sinxelos	▪ EOE ▪ CL ▪		
Bloque 3. Morfoloxía Avaliación 1ª, 2ª e 3ª								
▪ b	▪ B3.1. Formantes das palabras.	▪ B3.1. Identificar e distinguir os formantes das palabras.	▪ LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	▪ CMCCT ▪ CCL	▪ Descompon palabras diferenciando lexemas e morfemas	▪ EOE ▪ CL	▪ Actividades de seguimento na aula.	▪ 1p +-
▪ e	▪ B3.2. Tipos de palabras: variables e invariables.	▪ B3.2. Distinguir e clasificar tipos de palabras.	▪ LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	▪ CAA ▪ CCL	▪ Pon exemplos de palabras variables e invariables			
▪ e ▪ b	▪ B3.3. Concepto de declinación e conxugación.	▪ B3.3. Comprender o concepto de declinación e conxugación.	▪ LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conxugación.	▪ CAA ▪ CCL	▪ Entende o concepto de declinación.	▪ EOE ▪ CL ▪ TIC	▪ Proba escrita de avaliación	▪ 80%

LATÍN 4º DE ESO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios cualificac
▪ b ▪ e	▪ B3.4. Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes.	▪ B3.4. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa categoría e declinación, enuncialas declinalas correctam ente.	▪ LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación.	▪ CD ▪ CCL	▪ Coñece os elementos fundamentais da flexión nominal.	▪ EOE ▪ CL ▪ TIC	▪ Proba escrita de avaliación	▪ 80%
			▪ LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	▪ CCL ▪ CAA	▪ Concerta palabras axustadas ós modelos vistos na clase.			
▪ b ▪ e	▪ B3.5. Flexión verbal.	▪ B3.5. Coñecer as conxugacións, encadar os verbos dentro da súa conxugación, enuncialos e conxugalos correctam ente.	▪ LAB3.5.1. Identifica as conxugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conxugación a partir do seu enunciado.	▪ CAA ▪ CCL	▪ Diferencia as cinco conxugacións latinas.			
			▪ LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.	▪ CCL ▪ CAA	▪ Enuncia verbos das distintas conxugacións			
▪ e ▪ b ▪ h ▪ ñ ▪ o	▪ B3.5. Flexión verbal.	▪ B3.6. Recoñecer as formas dos tempos verbais formados a partir do tema de presente e perfecto, tanto en voz activa como en voz pasiva, así como as formas non persoais do verbo: infinitivo de presente activo e participio de perfecto.	▪ LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.	▪ CAA ▪ CCL	▪ Recoñece as principais formas derivadas de cada tema verbal latino.			
			▪ LAB3.6.2. Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.	▪ CD ▪ CCL	▪ Cambia de voz as formas dos tempos verbais vistos na clase.			
			▪ LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.	▪ CAA ▪ CCL	▪ Distingue as formas persoais vistas na clase.			
			▪ LAB3.6.4. Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas.	▪ CCL	▪ Traduce as formas verbais estudadas.			
Bloque 4. Sintaxe								
Avaliación 1ª, 2ª e 3ª								
▪ f	▪ B4.1. Elementos da oración.	▪ B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.	▪ LAB4.1.1. Analiza morfolóxicamente e frases adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes e explicando as funcións na oración.	▪ CMCCT	▪ Identifica correctamente as categorías gramaticais das palabras vistas na clase e coñece as súas funcións.	▪ EOE ▪ CL ▪ TIC	▪ Proba escrita de avaliación	▪ 80%

LATÍN 4º DE ESO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificac
h	B4.2. Casos latinos.	B4.2. Coñecer os nomes dos casos latinos e identificar as súas principais funcións na oración, e saber traducir os casos á lingua materna adecuadamente.	<ul style="list-style-type: none"> LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración. LAB4.2.2. Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Coñece o funcionamento de todos os casos latinos 	<ul style="list-style-type: none"> EOE CL TIC 	<ul style="list-style-type: none"> Proba escrita de avaliación 	<ul style="list-style-type: none"> 80%
e	B4.3. Concordancia.	B4.3. Recoñecer as regras de concordancia na lingua latina e a súa correspondencia no galego e no castelán.	<ul style="list-style-type: none"> LAB4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Construe frases sinxelas en lingua latina 			
b	B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	B4.4. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.	<ul style="list-style-type: none"> LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCA CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Diferencia os tipos de oracións simples explicados na aula. 			
e	B4.5. Oración composta: oracións coordinadas.	B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas.	<ul style="list-style-type: none"> LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CMCCT CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Diferencia e clasificar oracións simples das compostas 			
h	B4.6. Construcións de infinitivo e de participio máis transparentes.	B4.6. Identificar, distinguir e traducir correctamente as construcións de infinitivo e participio máis transparentes.	<ul style="list-style-type: none"> LAB4.6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analízalas e tradúceas correctamente. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Identifica, analiza e traduce formas persoais do verbo traballadas na clase. 			

LATÍN 4º DE ESO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificac	
Bloque 5. Roma: historia, cultura e civilización									
Avaliación 1ª, 2ª e 3ª									
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ f ▪ e ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Períodos da historia de Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Coñecer os feitos históricos das etapas da historia de Roma, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CD 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñece as etapas da historia de Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EOE ▪ CL ▪ TIC ▪ PRPC ▪ ECC ▪ IEHM ▪ PVX 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proba escrita da avaliación 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 20% 	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC 					<ul style="list-style-type: none"> ▪ Enmarcaos feitos históricos explicados na civilización e no período histórico correspondente
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA ▪ CMCCT 					<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sabe elaborar eixes cronolóxicos cos feitos hcos. vistos na clase.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL 					<ul style="list-style-type: none"> ▪ Describe os fitos históricos máis importantes da civilización romana e analiza a súa influencia posterior.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Organización política e social de Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Coñecer os trazos fundamentais da organización política e social de Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Entende e coñece a organización política de Roma. 				
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL 					<ul style="list-style-type: none"> ▪ Describe basicamente a evolución das diferentes clases sociais romanas e coparalos cos actuais.

LATÍN 4º DE ESO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificac
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. A familia romana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Coñecer a composición da familia e os papeis asignados aos seus membros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Recoñece e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proba escrita de avaliación 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 20%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Mitoloxía e relixión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Coñecer os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñece os principais desuses da mitoloxía clásica 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TIC ▪ PI ▪ EOE ▪ CL 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Mitoloxía e relixión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Coñecer os deuses, mitos e heroes latinos, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Compara os mitos e lendas da antigüidade clásica cos pertencentes a outras culturas a través dos exemplos vistos na aula 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TIC ▪ PI ▪ EOE ▪ CL 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Vida cotiá: vivenda, alimentación e indumentaria. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Recoñecer os tipos de vivenda empregados en Roma, as características principais da alimentación romana, os elementos da indumentaria e as normas de hixiene persoal, peiteados e cosméticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reflexiona e coñece o modo de vida romano, nos aspectos explicados na clase: Tipo de casa, vestimenta, alimentación... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TIC ▪ EOE ▪ CL ▪ ECC ▪ CA 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Espectáculos públicos: teatro, circo e anfiteatro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Coñecer os espectáculos públicos realizados no teatro, no circo e no anfiteatro, e a súa relación co mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, e reflexiona sobre o seu mantemento no mundo actual. 			

LATÍN 4º DE ESO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificac
Bloque 6. Textos Avaliación 1ª, 2ª e 3ª								
h	B6.1. Análise morfolóxica e sintáctica.	B6.1. Aplicar coñecementos básicos de morfoloxía e sintaxe para iniciarse na interpretación, na tradución e na retroversión de frases de dificultade progresiva e textos adaptados.	LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	CCL CAA	Utilizar adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos sinxelos, na súa tradución	CL EOE CA TIC	Proba escrita da avaliación	20%
do	B6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias.	LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	CCL CAA	Sabe relacionar as estruturas latinas con outras das lingua que coñece.		Actividades na clase e traballos escritos	1p +-
h	B6.3. Iniciación ás técnicas de tradución.	B6.3. Utilizar correctamente os manuais de gramática e o dicionario, recoñecendo e analizando toda a información que proporcionan.	LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.	CCL CAA	Utilizar con soltura o dicionario, sabendo analizar a súa información		Actividades na clase e traballos escritos	
l f	B6.4. Lectura comprensiva de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.	B6.4. Realizar a través dunha lectura comprensiva a análise e o comentario do contido e a estrutura de textos latinos traducidos.	LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias. LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	CCEC CCL CMCCT CD CCL	Realizar comentarios sobre os principais trazos dos textos vistos na aula. Distingue nos textos propostos na aula o tema principal e as súas partes			

LATÍN 4º DE ESO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificac
▪ b	▪ B6.5. Produción de pequenos textos propios en lingua latina.	▪ B6.5. Redactar en lingua latina pequenos textos de produción propia.	▪ LAB6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	▪ CCL	▪ Escribe pequenas freses en latín.	▪ CL ▪ EOE ▪ CA ▪ TIC	▪ Actividades na clase	▪ 1p +-
▪ g	▪ B6.5. Produción de pequenos textos propios en lingua latina.	▪ B6.6. Realizar pequenos coloquios en latín con frases sinxelas e de dificultade progresiva.	▪ LAB6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	▪ CCL	▪ Mantén un sinxelo diálogo en latín cun vocabulario previamente explicado			
Bloque 7. Léxico								
▪ h ▪ ñ ▪ o	▪ B7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.	▪ B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente e as palabras de maior frecuencia.	<p>▪ LAB7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.</p> <p>▪ LAB7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.</p>	<p>▪ CAA ▪ CCL</p> <p>▪ CD ▪ CAA</p>	<p>▪ Deduce o significado de algúns termos latinos partindo do galego e o castelán</p> <p>▪ Identifica as palabras de maior frecuencia</p>	<p>▪ CL ▪ EOE ▪ CA ▪ TIC</p>	▪ Actividades na clase	▪ 1p +-
▪ b ▪ ñ ▪ o	▪ B7.2. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos.	▪ B7.2. Distinguir e coñecer o significado dos principais prefixos e sufixos que interveñen na composición e na derivación culta.	▪ LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	▪ CMCCT ▪ CCL	▪ Identifica os principais prefixos e sufixos explicados na aula.			
▪ l ▪ ñ ▪ o	▪ B7.2. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos.	▪ B7.3. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas do alumnado.	▪ LAB7.3.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	▪ CCL	▪ Identifica a etimoloxía de algunhas palabras de léxico común e explica o seu significado			
▪ e ▪ b	▪ B7.3. Locucións latinas de uso actual.	▪ B7.4. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	▪ LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	▪ CD ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL	▪ Coñece o significado das locucións latinas de uso actual			

LATÍN I 1º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificac.
Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances Avaliación 1ª								
l p	B1.1. Marco xeográfico da lingua.	B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua latina.	LA1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seus ámbitos de influencia e colocando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	CMC CT CCEC CSC	Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina a lo menos da península ibérica	CL CA TIC	Proba escrita de avaliación	80%
g	B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	B1.2. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa hoxe en día.	LA1B1.2.1. Define o indoeuropeo e reconece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	CD CAA	Recoñece as linguas indoe. orixe das dúas linguas propias.	CL CA TIC EOE		
n	B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	B1.3. Agrupar as linguas indoeuropeas en familias lingüísticas e localizalas nun mapa.	LA1B1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	CSC CCEC	Diferencia pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas tods as linguas que se falan actualmente en Europa.	CL CA TIC EOE		
n p	B1.3. Linguas de España: romances e non romances.	B1.4. Coñecer as orixes das linguas faladas en España, clasificalas e localizalas nun mapa, e delimitar o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo, reconecendo as súas características.	LA1B1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances, localiza nun mapa as zonas onde se utilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e reconece as súas características.	CSC CCEC	Identifica todas as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances,	CL CA TIC	Actividades na clase e traballos escritos.	10%
d g p h	B1.4. Orixe, evolución e etapas do latín. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	B1.5. Distinguir as principais etapas na evolución do latín e reconecer e identificar palabras patrimoniais, e cultismos.	LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, reconece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro. LA1B1.5.2. Coñece exemplos de termos latinos que deron orixe tanto a unha	CCL CAA CMC CT CCL	Diferencia as etapas do latín, reconece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais. Coñece os termos latinos	CL EOE TIC		

LATÍN I 1º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificac.
			<p>palabra patrimonial como a un cultismo, e sinala as diferenzas de uso e significado entre ambos.</p> <ul style="list-style-type: none"> LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> CMC CT CD CCEC 	<p>explicados na aula que deron orixe tanto a unha palabra patrimonial como a un cultismo</p> <ul style="list-style-type: none"> Pon un exemplo da presenza do latín no século XXI nos seguintes campos: ciencia, cultura, publicidade, medios de comunicación, internet e redes sociais 			
<ul style="list-style-type: none"> d p n 	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Coñecer regras fundamentais da evolución fonética, e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín partindo dos étimos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> Realiza exercicios sinxelos de etimoloxía a partir das regras básicas de evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> CL EOE 		
<p>Bloque 2. Sistema de lingua latina: elementos básicos</p> <p>Avaliación 1ª</p>								
<ul style="list-style-type: none"> g 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Orixe da escritura. Sistemas de escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Recoñecer sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto. 	<ul style="list-style-type: none"> LAT1B2.1.1. Recoñece tipos de escritura e clasifícaaos consonte a súa natureza e a súa función, e describe os trazos que distinguen uns dos outros. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> Diferencia os tipos de escritura máis usuais. 	<ul style="list-style-type: none"> TIC EOE CL 	<ul style="list-style-type: none"> Traballo escrito e actividades de seguimento na aula. 	<ul style="list-style-type: none"> 10%
<ul style="list-style-type: none"> g 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Orixe e evolución do alfabeto latino. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Distinguir as fases da evolución do alfabeto latino, desde a súa orixe ata o alfabeto da época clásica. 	<ul style="list-style-type: none"> LAT1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto latino, e a evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CMC CT 	<ul style="list-style-type: none"> Relaciona o alfabeto latino e o grego. 	<ul style="list-style-type: none"> EOE CL 		
<ul style="list-style-type: none"> g 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Orixe e evolución do alfabeto latino. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas. 	<ul style="list-style-type: none"> LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación coas linguas que os empregan. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> Compara o alfabeto latino coas dúas linguas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> EOE CL TIC 		
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Pronuncia do latín: 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Coñecer e aplicar con corrección as 	<ul style="list-style-type: none"> LAT1B2.4.1. Le con pronuncia e acentuación correctas textos latinos, identificando e reproducindo exemplos 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Lectura de textos latinos sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> EOE CL 		

LATÍN I 1º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificac.
	tipos.	normas básicas da pronuncia en latín e distinguir os seus tipos.	de diferentes tipos de pronuncia.					
Blique 3. Morfloxía Avaliación 1ª, 2ª e 3ª								
d	B3.1. Formantes das palabras.	B3.1. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	LA1B3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	CMC CT CCL	Descompon palabras diferenciando lexemas e morfemas	EOE CL	Actividades de seguimento na aula.	10%
g	B3.2. Tipos de palabras: variables e invariables.	B3.2. Distinguir os tipos de palabras a partir do seu enunciado.	LA1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	CAA CCL	Pon exemplos de palabras variables e invariables.	EOE CL	Actividades de seguimento na aula.	
i l	B3.3. Concepto de declinación e conxugación.	B3.3. Comprender o concepto de declinación e conxugación.	LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación	CAA CCL CD	Declina e/ou conxuga correctamente as palabras propostas na clase.	EOE CL TIC	Proba escrita de avaliación	80%
g d	B3.4. Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes.	B3.4. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa categoría e declinación, enuncialas e declinalas correctamente.	LA1B3.4.1. Enuncia e declina correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándooos segundo a súa categoría e a súa declinación. LA1B3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	CCL CCL	Coñece os elementos fundamentais da flexión nominal. Concerta palabras axustadas ós modelos vistos na clase.	EOE CL TIC	Proba escrita da avaliación.	80%
d g	B3.5. Flexión verbal.	B3.5. Coñecer as conxugacións, encadrar os verbos dentro da súa conxugación, enuncialos e conxugalos correctamente.	LA1B3.5.1. Clasifica verbos segundo a súa conxugación partindo do seu enunciado e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal. LA1B3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación. LA1B3.5.3. Conxuga os tempos verbais máis frecuentes en voz activa e pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes.	CAA CCL CCL CCL	Diferencia as cinco conxugacións latinas. Enuncia verbos das distintas conxugacións. Coñece a voz activa e pasiva.	EOE CL TIC		

LATÍN I 1º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Crterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Crterios de cualificac.
l d	B3.5. Flexión verbal.	B3.6. Analizar o funcionamento dos temas verbais latinos de presente e de perfecto, e recoñecer as formas dos tempos verbais formados a partir deles, tanto en voz activa como en voz pasiva.	LA1B3.6.1. Explica o uso dos temas verbais latinos, identificando correctamente as formas derivadas de cada un.	CAA CCL	Diferencia o tema de presente do tema de perfecto dos verbos.	EOE CL TIC		
			LA1B3.6.2. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.	CD CCL	Pasa formas verbais de activa a pasiva.			
g	B3.5. Flexión verbal.	B3.7. Diferenciar formas persoais e non persoais do verbo, e recoñecer as categorías gramaticais presentes en cada unha.	LA1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	CAA CCL	Distingue as formas persoais do infinitivo e o participio.	EOE CL TIC		
e d p	B3.5. Flexión verbal.	B3.8. Traducir ao galego e ao castelán as formas verbais latinas, e comparar os sistemas verbais.	LA1B3.8.1. Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os tempos e os modos verbais presentes no latín cos do galego e os do castelán.	CCL CAA	Traduce ao galego e ao castelán as formas verbais latinas estudadas.	EOE CL TIC	Proba escrita da avaliación.	80%
Bloque 4. Sintaxe Avaliación 1ª, 2ª e 3ª								
i	B4.1. Elementos da oración.	B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.	LA1B4.1.1. Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración.	CMC CT CCL	Identifica correctamente as categorías gramaticais das palabras vistas na clase e coñece as súas funcións.	EOE CL TIC	Proba escrita da avaliación.	80%
e	B4.2. Casos latinos.	B4.2. Coñecer os nomes dos casos latinos, identificar as principais funcións que realizan na oración e saber traducir os casos á lingua materna	LA1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos.	CAA CCL	Coñece o funcionamento de todos os casos latinos.	EOE CL TIC		
g	B4.3. Concordancia.	B4.3. Recoñecer as regras de concordancia na lingua latina e a súa	LA1B4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	CCL	Construe frases sinxelas en lingua latina.	EOE CL TIC		

LATÍN I 1º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Crterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Crterios de cualificac.
		correspondencia no galego e no castelán.						
d	B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	B4.4. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.	LA1B4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.	CMC CT CCL	Diferencia os tipos de oracións simples explicados na aula.	EOE CL TIC		
g	B4.5. Oración composta: coordinación e subordinación.	B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas.	LA1B4.5.1. Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características.	CAA CCL	Diferencia e clasificar oracións simples das compostas.	EOE CL TIC		
e	B4.6. Construcións de infinitivo e de participio.	B4.6. Coñecer as funcións das formas non persoais nas oracións: infinitivo e participio.	LA1B4.6.1. Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso.	CAA CCL	Identifica as funcións do infinitivo e participio dentro da oración a partir dos exemplos explicados.	EOE CL TIC	Proba escrita avaliación.	80%
e	B4.6. Construcións de infinitivo e de participio.	B4.7. Identificar, distinguir e traducir correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes.	LA1B4.7.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes, en relación con construcións análogas noutras linguas que coñece.	CCL	Analiza e traduce as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes.	EOE CL TIC		

Bloque 5. Roma: historia, cultura, arte e civilización

Avaliación 1ª, 2ª e 3ª

a i l g p	B5.1. Períodos da historia de Roma.	B5.1. Coñecer os feitos históricos das etapas da historia de Roma, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.	LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras. LA1B5.1.3. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relaciónaos con outras circunstancias contemporáneas.	CCEC CCL CSC CSC CSIE E CCEC CAA CSC	Describe o marco histórico no que se desenvolve a civilización romana. Coñece as etapas da historia de Roma. Enmarcaos feitos históricos vistos na clase na civilización e no período histórico	EOE CL TIC PRPC	Proba escrita da avaliación	10%
-----------------------	-------------------------------------	--	--	--	---	--------------------------	-----------------------------	-----

LATÍN I 1º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificac.
			<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.1.4. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CMC CT CSC CSIE E CCL 	<p>correspondente.</p> <ul style="list-style-type: none"> Sabe elaborar eixes cronolóxicos cos feitos hcos. vistos na clase. Describe os fitos históricos máis importantes da civilización romana e analiza a súa influencia posterior. 			
<ul style="list-style-type: none"> h a p 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Romanización de Hispania e da Gallaecia. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Coñecer os feitos históricos principais da romanización de Hispania e da Gallaecia, e realizar eixes cronolóxicos. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases. LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior. 	<ul style="list-style-type: none"> CMC CT CCL CSC CCEE CSC CD CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Coñece os datos históricos básicos da romanización de Hispania e de Gallaecia. Coñece a influencia na historia posterior da romanización de Hispania e de Gallaecia. 	<ul style="list-style-type: none"> EOE CL TIC ECC PRPC 	<ul style="list-style-type: none"> Proba escrita de avaliación 	<ul style="list-style-type: none"> 10%
<ul style="list-style-type: none"> n p 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Romanización de Hispania e da Gallaecia. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Recoñecer as pegadas da romanización nos principais depósitos arqueolóxicos e museos. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CMC CT CD CCEC CD 	<ul style="list-style-type: none"> Identifica nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e Gallaecia. 	<ul style="list-style-type: none"> EOE CL TIC ECC PRPC 		
<ul style="list-style-type: none"> a c 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Organización política e social de Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Coñecer a organización política e social de Roma e recoñecer o seu mantemento. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.4.1. Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano. LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIE E CSC CSIE E CD CSC CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Entende e coñece a organización política de Roma. Describe basicamente a evolución das diferentes clases sociais romanas e coparalos cos actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> PRPC ECC PI IEHM PVX 	<ul style="list-style-type: none"> Proba escrita de avaliación. 	

LATÍN I 1º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Crterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Crterios de cualificac.
n	B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios.	B5.5. Coñecer os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina.	<p>LA1B5.5.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa xenealoxía e establece relacións entre os deuses.</p> <p>LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CD 	<ul style="list-style-type: none"> Coñece os principais deuses da mitoloxía clásica. Diferencia deuses, semideuses e heroes. 	<ul style="list-style-type: none"> TIC PI EOE CL 		
n h p	B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios.	B5.6. Coñecer os deuses, os mitos, os heroes e as lendas latinas principais, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais.	<p>LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época.</p> <p>LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influencia na arte e na literatura posterior a través de exemplos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC CSIE E 	<ul style="list-style-type: none"> Reflexiona sobre a figura do heroe na nosa cultura a partir da tradición clásica. Compara os mitos e as lendas da antigüidade clásica cos pertencentes a outras culturas a través dos exemplos vistos na aula. 	<ul style="list-style-type: none"> TIC PI EOE CL PVX IEHM 		<ul style="list-style-type: none"> 10% 10%
n	B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios.	B5.7. Coñecer e comparar coas actuais as características da relixiosidade e da relixión latinas, os cultos privados e os ritos funerarios.	LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día.	<ul style="list-style-type: none"> CSC CMC CT CCL CCEC 	Distingue entre a relixión oficial dos romanos e os diferentes cultos privados.	<ul style="list-style-type: none"> TIC EOE CL ECC 		
n	B5.5. Arte romana.	B5.8. Coñecer as características fundamentais da arte romana e describir algunhas das súas manifestacións máis importantes.	LA1B5.8.1. Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CD 	Coñece a arte romana, a través de exemplos de escultura, pintura e arquitectura.	<ul style="list-style-type: none"> TIC EOE CL ECC CA 		
i d p	B5.6. Obras públicas e urbanismo.	B5.9. Identificar os trazos máis destacados das edificacións públicas e do urbanismo romano, e sinalar a súa	LA1B5.9.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores.	<ul style="list-style-type: none"> CD CSC CMC CTC 	Coñece as principais obras públicas romanas.	<ul style="list-style-type: none"> TIC EOE CL ECC CA 		

LATÍN I 1º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificac.
		presenza dentro do patrimonio histórico de España e Europa.	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada. 	<ul style="list-style-type: none"> CMC CT CD CAA 	<ul style="list-style-type: none"> Sinala nun mapa as principais edificacións públicas romanas do patrimonio español. 			
a	B5.7. O exército.	B5.10. Describir a estrutura e o funcionamento do exército romano, e distinguir as etapas na súa evolución.	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.10.1. Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CMC CT 	<ul style="list-style-type: none"> Enumerar os diferentes elementos do exército romano. 	<ul style="list-style-type: none"> TIC EOE CL ECC CA 	<ul style="list-style-type: none"> Proba escrita de avaliación 	<ul style="list-style-type: none"> 10%
<p>Bloque 6. Textos Avaliación 1ª, 2ª e 3ª</p>								
e	B6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	B6.1. Coñecer e aplicar os coñecementos fonolóxicos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina para a interpretación, a tradución e a retroversión de textos de dificultade progresiva.	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> Utilizar adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos sinxelos, na súa tradución. 	<ul style="list-style-type: none"> CL EOE CA TIC 	<ul style="list-style-type: none"> Actividades na clase e traballos escritos 	<ul style="list-style-type: none"> 80%
d	B6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias.	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Sabe relacionar as estruturas latinas con outras das lingua que coñece. 		<ul style="list-style-type: none"> Actividades na clase e traballos escritos 	<ul style="list-style-type: none"> 10% +
d	B6.3. Iniciación ás técnicas de tradución.	B6.3. Utilizar correctamente manuais e dicionarios, recoñecendo e analizando toda a información que proporciona.	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.3.1. Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical induída nos seus manuais e nas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Utilizar con soltura o dicionario, sabendo analizar a súa información. 		<ul style="list-style-type: none"> Actividades na clase e traballos escritos 	<ul style="list-style-type: none"> 10% +

LATÍN I 1º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificac.
d e	<ul style="list-style-type: none"> B6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos. B6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e lingua propia. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.4. Realizar a través dunha lectura comprensiva a análise e o comentario do contido e da estrutura de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC CAA 	<ul style="list-style-type: none"> Realizar comentarios sobre os principais trazos dos textos vistos na aula. 	<ul style="list-style-type: none"> CL EOE CA TIC 	<ul style="list-style-type: none"> Actividades na clase e traballos escritos 	<ul style="list-style-type: none"> 10% +
			<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes. 	<ul style="list-style-type: none"> CMC CT CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Distingue nos textos propostos na aula o tema principal e as súas partes. 	<ul style="list-style-type: none"> CL EOE CA TIC 		
i	<ul style="list-style-type: none"> B6.6. Produción de pequenos textos en lingua latina. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.5. Redactar en lingua latina pequenos textos de produción propia. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Escribe pequenas frases en latín. 	<ul style="list-style-type: none"> CL EOE CA TIC 		
i	<ul style="list-style-type: none"> B6.6. Produción de pequenos textos en lingua latina. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.6. Realizar pequenos coloquios en latín con frases sinxelas e de dificultade progresiva. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Mantén un sinxelo diálogo en latín cun vocabulario previamente explicado. 			
<p>Bloque 7. Léxico Avaliación 1ª, 2ª e 3ª</p>								
e	<ul style="list-style-type: none"> B7.1. Vocabulario básico latino: léxico de maior frecuencia. 	<ul style="list-style-type: none"> B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico transparente e as palabras de maior frecuencia. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de palabras da lingua propia ou doutras que coñece. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Deduce o significado de algúns termos latinos partindo do galego e o castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> CL EOE CA TIC 	<ul style="list-style-type: none"> Actividades na clase 	<ul style="list-style-type: none"> 10% +
			<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CCL 	<ul style="list-style-type: none"> Identifica as palabras transparentes e de maior frecuencia. 	<ul style="list-style-type: none"> Actividades na clase Proba escrita da avaliación 	<ul style="list-style-type: none"> 10% + 	

LATÍN I 1º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Criterios de aval	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Grao mín. con. estándar	Element. transv.	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificac.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Composición e derivación culta. Lexemas, prefixos e sufixos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Distinguir e coñecer o significado dos principais prefixos e sufixos que interveñen na composición e na derivación culta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMC ▪ CT ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica os principais prefixos e sufixos explicados na aula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EOE ▪ CA ▪ TIC 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Establecer mediante mecanismos de inferencia as relacións existentes entre determinados étimos latinos e os derivados en linguas romances. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAT1B7.3.1. Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ . Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos. 			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Identificar e explicar os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B7.4.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica a etimoloxía de algunhas palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado. 			
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Relaciona algunhas palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica 			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Locucións latinas de uso actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.5. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B7.5.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñece o significado das locucións latinas de uso actual explicadas na clase e saber empregalas no seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proba escrita. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%

LATÍN II. 2º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares aprendizaxe	Comp. Clave	Grao mínimo Cosec. stand	Elem. trans	Instrum. Avaliac	Criter. Cualif
Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances								
Avaliación 1ª								
d p	B1.1. Mantemento de elementos lingüísticos latinos nas linguas modernas: palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	B1.1. Distinguir e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	LA2B1.1.1. Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso.	CCL CAA CCEC	A partir dos étimos latinos explica as evolucións de distintas palabras.	CA TIC	Traballo escrito e de seguimento na aula.	10%
d g p	B1.2. Evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	B1.2. Coñecer e aplicar as regras da evolución fonética e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín ao galego e ao castelán, partindo dos étimos latinos.	LA2B1.2.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino. LA2B1.2.2. Explica o proceso de evolución de termos latinos ás linguas romances, sinalando cambios fonéticos comúns a distintas linguas dunha mesma familia, e ilustralo con exemplos.	CCL CMCCT CCL CCEC CD CCL CAA	Realizar evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán. Sinalar cambios fonéticos comúns a distintas linguas romances.	CA TIC CA TIC		
Bloque 2. Morfoloxía								
Avaliación 1ª								
I	B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	B2.1. Coñecer as categorías gramaticais.	LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías, e sinala os trazos que as distinguen.	CAA CCL	Nomear e describir as categorías gramaticais.	CL EOE CA TIC	Proba escrita	80%
D	B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	B2.2. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes.	CMCCT CCL	Diferenciar lexemas e morfemas.	CL CA TIC		
D	B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	B2.3. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto latino e enuncialas.	LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.	CMCCT CCL	Analizar morf. un texto. Latino.	CL EOE CA TIC	Proba escrita	80%
I d	B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	B2.4. Identificar, dedinar e traducir todas as formas nominais e pronominais.	LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, dedinaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	CD CCL CAA	. Identificar calquera tipo de formas nominais e pronominais, e dedinaas.	CL EOE CA TIC		

LATÍN II. 2º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares aprendizaxe	Comp. Clave	Grao mínimo Cosec. stand	Elem. trans	Instrum. Avaliac	Criter. Cualif
			LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	CCL CAA	Realizar traducións e retroversións axudándose do dicionario	CL EOE CA TIC		
I d	B2.2. Morfoloxía verbal: verbos irregulares e defectivos. Formas nominais do verbo: xerundio, xerundivo e supino. Conxugación perifrástica.	B2.5. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión de todas as formas verbais.	LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán	CD CAA CCL	Identificar e traducir calquera forma verbal.	CL EOE CA TIC		
			LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	CCL CAA CD	Realizar traducións e retroversións axudándose do dicionario	CL EOE CA TIC		
Bloque 3 Sintaxe Avaliación 1ª e 2ª								
E	B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	B3.1. Coñecer e aplicar os coñecementos da sintaxe nominal e pronominal para a tradución de textos latinos.	LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.	CCL CAA	Analizar a sintaxe nominal e pronominal para traducir.	CL EOE CA TIC	Proba escrita	80%
E	B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	B3.2. Recoñecer e clasificar as oracións e as construcións sintácticas latinas.	LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónaaas con construcións análogas noutras linguas.	CCL CAA	Distinguir as construcións sintácticas máis frecuentes.	CL EOE CA TIC		
e p	B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	B3.3. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas en interpretación e tradución de textos latinos.	LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e relaciónaos para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán.	CCL CAA	Identificar elementos sintácticos latinos e traducilos.	CL EOE CA TIC	Proba escrita	80%
D	B3.3. Oración composta: coordinación e subordinación.	B3.4. Definir, comprender e recoñecer os diferentes tipos de oracións compostas coordinadas e subordinadas.	LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	CAA CCL	Recoñecer os principais tipos de oracións coordinadas e subordinadas.	CL EOE CA TIC		

LATÍN II. 2º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares aprendizaxe	Comp. Clave	Grao mínimo Cosec. stand	Elem. trans	Instrum. Avaliac	Criter. Cualif
E	B3.4. Construcións de infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino.	B3.5. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo: infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino.	LA2B3.5.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	CCL CAA	Recoñecer as formas non persoais do verbo e sabelas traducir.	CL EOE CA TIC		
Bloque 4. Literatura latina---Avaliación 2ª e 3ª								
H	B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	B4.1. Enumerar os principais factores da transmisión da literatura latina ao longo dos períodos históricos, e describir os soportes da escritura na Antigüidade e a súa evolución.	LA2B4.1.1. Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo.	CCEC CMCCT CCEC	Recoñecer os métodos de transmisión de textos clásicos.	CL EOE CA TIC ECC IEHM PVX PRPC PI	Proba escrita	20%
N	B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	B4.2. Coñecer as características dos xéneros literarios latinos, os seus autores, as obras máis representativas e as súas influencias na literatura posterior.	LA2B4.2.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	CAA CCL CCEC	Diferenciar as características dos distintos xéneros literarios nos textos propostos.			
i g	B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	B4.3. Coñecer os fitos esenciais da literatura latina como base literaria da literatura e da cultura europea e occidental.	LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina.	CMCCT CCEC	Situar cronolóxicamente os autores e as obras relacionados coa literatura latina.			
			LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	CD CCL	Coñecer os autores e as obras máis representativas da literatura latina e leer algunha das súas obras.	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Proba escrita	20%

LATÍN II. 2º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares aprendizaxe	Comp. Clave	Grao mínimo Cosec. stand	Elem. trans	Instrum. Avaliac	Criter. Cualif
D	B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	B4.4. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo xénero, época, características e estrutura, se a extensión da pasaxe o permite.	LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúaos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	CCL CSC CCEC	Traballar na clase con textos clásicos e analizar a súa estrutura, estilo e características esenciais.	PVX PRPC PI		
n h p	B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	B4.5. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica e a posterior.	LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo dos textos latinos, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.	CSC CD CCL	Analizar a herdanza clásica nas literaturas posteriores.			
			LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da tradición grecolatina en textos de autores/as contemporáneos/as, e sèrvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.	CSC CD CCL	Distinguir a influencia da tradición grecolatina en textos de autores contemporáneos.			
Bloque 5. Textos Avaliación 1ª, 2ª e 3ª								
E	B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	B5.1. Realizar a tradución e interpretación de textos latinos orixinais.	LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	CCL CAA	Analizar correctamente os textos propostos na clase.	CL EOE CA TIC	Proba escrita	80%
D	B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	B5.2. Utilizar o dicionario, analizar e valorar correctamente a información gramatical que proporciona e procurar o termo máis acaído na lingua propia para a tradución do texto.	LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	CD CAA CCL	Utilizar coa suficiente soltura o dicionario para unha correcta tradución.	CL EOE CA TIC	Proba escrita	80%
B	B5.2. Comentario e	B5.3. Realizar	LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos	CAA	Realizar comentarios	CL		

LATÍN II. 2º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares aprendizaxe	Comp. Clave	Grao mínimo Cosec. stand	Elem. trans	Instrum. Avaliac	Criter. Cualif
	análise histórica, lingüística e literaria de textos latinos orixinais.	comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos de autores latinos.	adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	CSC CCEC CCL	lingüísticos, históricos e literarios dos textos propostos na clase.	EOE CA TIC		
A	B5.3. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	CSC CCEC CCL	Identificar o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos	ECC IEHM PVX PRPC PI		
H	B5.4. Identificación das características formais dos textos.	B5.5. Identificar as características formais dos textos.	LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	CCL CCEC	Recoñecer o xénero dun texto.	CL EOE CA TIC		
Bloque 6. Léxico Avaliación 3ª								
e p	B6.1. Ampliación de vocabulario básico latino: léxico literario, científico e filosófico.	B6.1. Coñecer, identificar e traducir termos latinos pertencentes ao vocabulario especializado: léxico literario, científico e filosófico.	LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	CCL CMCCT CD	Identificar os termos do léxico literario, científico e filosófico propostos e tradúcelos correctamente.	CL EOE CA TIC	Traballo aula	na 10%
d g p	B6.2. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.	B6.2. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos estudantes.	LA2B6.2.1. Deduce o significado de palabras e expresións latinas non estudadas a partir do contexto, ou de palabras ou expresións da súa lingua ou doutras linguas que coñeza.	CAA CCL CD	Deducir o significado de expresións latinas non estudadas a partir do contexto.			
			LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán.	CD CCL	Coñecer a etimoloxía de palabras propostas na clase.	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Traballo aula	na 10%

LATÍN II. 2º DE BACHARELATO

Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares aprendizaxe	Comp. Clave	Grao mínimo Cosec. stand	Elem. trans	Instrum. Avaliac	Criter. Cualif
H	B6.3. Locucións e expresións latinas incorporadas á lingua coloquial e á literaria.	B6.3. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	CMCCT CSC CD CCEC CCL	Comprender, explicar e empregar locucións e expresións latinas vistas na clase.	PVX PRPC PI	Proba escrita	20%
d p	B6.4. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos de orixe latina e grega.	B6.4. Recoñecer a presenza de latinismos e helenismos na linguaxe científica e na fala culta, e deducir o seu significado a partir dos correspondentes termos latinos e gregos.	LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe.	CCL CCEC	Estudiar o significado dos latinismos e os helenismos máis frecuentes.			

Concreción Contidos

Obras de lectura

4º ESO

- Jean-François Nahmias: La fuente de las Vestales
- Jean-François Nahmias: La Gladiadora
- Jean-François Nahmias: El misterio de Eleusis

2º BACH

- Latín: Una comedia de Plauto, La Eneida de Virgilio, Poemas de Catulo.

Autores de traducción 2º BACH

- Latín: Eutropio, Fedro, César, Salustio, Cicerón, Virgilio y Catulo.

Os contidos Do 2º curso de Bacharelato poden verse modificados e matizados polo programa que publique a CIUGA.

Concreción criterios de cualificación.

LATÍN 4º ESO

En cada trimestre levaranse a cabo dúas probas obxectivas:

- Unha de **contido lingüístico**, na que se valorarán os coñecementos da gramática e o aprendiaxe da técnica de tradución, que será o 80% da nota da avaliación.
- Outra de **contido cultural** na que se comprobará o estudo dos temas de cultura e, se procede, a lectura dos libros recomendados, que representará o 20% da a cualificación do trimestre.
- **O exame lingüístico da terceira avaliación parcial terá un carácter** sumativo das avaliacións anteriores. Se neste exame a nota é inferior a 4 a materia estará **suspensa nesa avaliación**, sen que sexa posible facer media alguna co resto das cualificacións. Nese caso a **cualificación deste tercer trimestre será a obtida na proba de lingua**. Se a nota é superior a 4 poderase facer a media co resto das cualificacións. Esa media constituirá a nota da 3ª avaliación.
- A actitude do alumno na clase, o seu rendemento e a realización das súas tarefas poderán subir ou baixar a nota final , un máximo de +/- 1 punto, sempre que se cumpla a condición anterior.
- **Os alumnos que teñan suspensa a materia na terceira avaliación parcial** poderán recuperala antes da avaliación final. Durante as últimas semanas do curso traballarase na aula con diferentes probas e exercicios de repaso que poidan axudar aos alumnos a superar a materia na avaliación final.
- Esas probas **poderán** concretarse nun último exame global de recuperación da materia, co que o alumno só poderá mellorar a nota obtida na terceira avaliación. O alumno que chegue o cinco nesa proba terá a materia superada.
- **Os alumnos que aprobasen a 3ª avaliación parcial** poderán subir a súa nota ata 1 punto se realizan correctamente todas as actividades propostas en clase nas últimas semanas do curso, antes da avaliación final.
- **A cualificación definitiva da materia farase efectiva na avaliación final.**

LATÍN 1º BACH

Tomaranse como puntos de referencia esenciais os seguintes:

- **Nos exames realizados para cada unha das avaliacións seleccionaranse** os contidos básicos que demostren que o alumno cumpriu os obxectivos expostos, tanto no aspecto gramatical, cultural como léxico explicados en cada avaliación.
- **Se levarán a cabo en cada trimestre** dous tipos diferentes de probas:
 - Haberá **dous exames de lingua**, un de morfoloxía e outro de tradución. O primeiro será o 50% da nota do apartado lingüístico e o segundo outro 50%. Consideraranse estas cualificacións as esenciais no proceso avaliativo, representando o **90% da cualificación do trimestre**.
 - Realizarase tamén unha proba na que se avaliará aos alumnos **dos temas de Cultura Clásica** que prescribe o programa, sendo esta de menor importancia que as anteriores. A cualificación do exame de Cultura representará un **10% da nota da avaliación**.
- **As probas lingüísticas** do último trimestre terán un carácter final, e polo tanto sumativo das avaliacións anteriores. **Se nestes últimos exames de avaliación a cualificación é inferior a 4 a materia estará suspensa**, sen que sexa posible facer media alguna co resto das cualificacións. A cualificación do último trimestre será, neste caso, a obtida na parte lingüística.
- Ao considerar a avaliación como continua, non haberá probas de recuperación. Aínda que se na última avaliación a parte de lingua supera o 4, poderase facer una recuperación dos contidos de Cultura suspensos, se fora o caso.
- **A nota final do curso coincidirá coa cualificación do último trimestre, sen poderse facer media coas avaliacións anteriores.**
- A actitude no desenvolvemento das clases, o traballo persoal na aula e en casa e a asistencia diaria tamén se terá en conta á hora de avaliar. O resultado de todas estas cualificacións obtidas ao longo do curso poderán subir ou baixar a cualificación final ata un punto.

LATÍN 2º BACH

Os Criterios de avaliación reflectiranse en cada trimestre na proba que se fará cada avaliación.

- Será un **único exame** no que se recollerán os contidos morfosintácticos traballados na aula e que se concretarán nun texto para analizar e traducir, máis algunha pregunta gramatical sobre o propio texto. O exame cualificarase sobre dez puntos, dos que oito serán para a tradución e dous para as preguntas teóricas. Os puntos da pregunta gramatical só sumaranse se no texto obtívose un mínimo de 4 puntos. A cualificación deste exame será a nota da avaliación.
- A o longo do curso faranse tres probas máis de tipo teórico. Duas desenvolverán o temario de literatura clásica do programa. A terceira será sobre os Latinismos e os Topónimos estudados. Estes tres exames cualificaranse sobre dez puntos cada un. A media dos tres configurarán o **20% da nota final**.
- **Non se realizará ningún tipo de proba de recuperación na parte de Gramática e tradución**, dado o seu carácter continuo. Se o caso requíreo, porque o alumno alcanzase un nivel aceptable na parte lingüística, **con una nota mínima de 4**, podería facerse unha proba de recuperación final da parte teórica.
- Neste curso tamén levarse a cabo ao comezo do primeiro trimestre **unha proba de nivel**, para comprobar o grao de asimilación dos contidos do curso anterior na que será imprescindible obter un **mínimo de 7 puntos para acadar o aprobado na primeira avaliación**. A importancia desta proba é notable, xa que do resultado nela dependerá en boa parte o resto do curso.
- **A cualificación final** será o resultado da terceira avaliación, dado o carácter totalmente continuo da asignatura, nun porcentaxe do 80% e da media das probas teóricas, nun porcentaxe do 20%. Será imprescindible que a nota do último trimestre **na parte lingüística non baixe do 4** para que se poida facer a media ponderada dos contidos prácticos e teóricos. **De non ser así, a nota final será a cualificación da parte lingüística.**

A actitude no desenvolvemento das clases, o traballo persoal na aula e en casa e a asistencia diaria tamén se terá en conta á hora de avaliar. O resultado de todas estas cualificacións obtidas ao longo do curso poderán subir ou baixar a cualificación final ata un punto.

DE APLICACIÓN XERAL

Modificación dos criterios de avaliación por faltas de asistencia a clase inxustificadas.

- **MARCO NORMATIVO:** Real Decreto 732/1995, de 5 de maio, sobre os dereitos, deberes e normas de convivencia do alumnado de centros sostidos con fondos públicos (BOE 2/6/1995) Art. 44.2. : *A falta a clase de xeito reiterado pode provocar a imposibilidade de aplicación correcta dos criterios xerais de avaliación e a propia avaliación continua, polo que, á parte das correccións que se adopten no caso das faltas inxustificadas, a xuízo do titor ou titora, os regulamentos de réxime interior establecerán o número máximo de faltas por curso, área e materia e os sistemas extraordinarios de avaliación previstos para este alumnado.*

A falta de asistencia a clase **de xeito reiterado e inxustificado**, á marxe de que sexa obxecto da corrección correspondente, fai imposible a aplicación correcta dos criterios de avaliación. Así pois, o feito de que un alumno/a supere o 10% das horas lectivas sen xustificar provocará a modificacións dos criterios xerais de avaliación establecidos na programación didáctica nesta materia. O alumnado que supere a porcentaxe estipulada de faltas de asistencia sen xustificar verá modificados os criterios xerais de avaliación establecidos na programación didáctica de forma que o peso na avaliación das actividades realizadas durante a asistencia á clase será do 5% e o 95% restante corresponderá a unha única proba global que terá lugar a final de curso antes do remate da actividade lectiva.

A modificación dos criterios xerais de avaliación da programación didáctica por superar a porcentaxe estipulada de faltas de asistencia sen xustificar non implica a perda do dereito de asistencia ás clases.

Tamén se terán en conta os seguintes aspectos:

- Á hora de cualificar as probas obxectivas terase en conta, ademais das cuestión propias da materia, a correcta expresión do alumno; a saber, o emprego correcto da ortografía e dos signos de puntuación do castelán ou do galego. Neste sentido, as faltas de ortografía e o emprego incorrecto dos signos de puntuación valoraranse negativamente.
- A actitude no desenvolvemento das clases, ou traballo persoal en casa e na aula e a asistencia diaria, teranse tamén en conta para a cualificación final.
- Se un alumno é sorprendido copiando nun exame esa proba **terá a cualificación de 0, e perderá a posibilidade de presentarse a recuperación se fora o caso.**
- Considerarase aprobado un exame ou unha avaliación cando se obteña **unha cualificación de 5 ou máis.**

- As posibles recuperacións só **se levarán a cabo** se o alumno en cuestión manifesta un mínimo interese pola materia. **De feito só faríasele unha proba final** no caso de manifestar algunha destas condutas:
 - a) Faltas de asistencia non xustificadas.
 - b) Non presentación de traballos obrigatorios.
 - c) Non asistencia inustificada aos exames ou probas obxectivas.
 - d) Entregar exames en branco ou con contidos que están totalmente fóra de lugar ou que non gardan relación co demandado de forma intencionada.
 - e) Negarse a responder a preguntas de clase.
 - f) Non realizar as tarefas de forma sistemática.
 - g) Non traer o material ou non utilizalo a pesar de traelo.
 - h) Non atender ás explicacións do profesor.
 - i) Realizar en clase actividades alleas á materia.

XUSTIFICACIÓN DA AUSENCIA A UN EXAME

Non cabe dúbida de que os alumnos asistan aos exames na data convida e consensuada previamente con eles, é de capital importancia. Entre outras razóns porque fomenta a responsabilidade do alumno, incentiva a propia organización do traballo persoal e facilita a mentalidade de grupo que ha de existir en calquera nivel académico. Doutra banda a temporalización dos diferentes temas e a aplicación duns únicos criterios de avaliación fan imprescindible que as probas que se leven a cabo, para ser realmente obxectivas e equitativas, **sexan realizadas no mesmo día por todo o alumnado.**

Por iso é polo que ante a eventualidade - que entendemos que se poida presentar, aínda que dun xeito moi puntual - da imposibilidade de que un alumno non poida facer un exame o día fixado para tal fin, os requisitos imprescindibles para xustificar a súa falta e que polo tanto que se lle faga **a proba noutra data acordada**, son os seguintes:

1. O mesmo día da proba o pai ou a nai do alumno, ou persoa responsable, chamará ao centro nas horas previas á convocatoria do exame para comunicar que o seu fillo ou filla non vai poder ese día acudir ao Instituto, sendo posible deixar o recado na conserxería do centro.
2. O día que se incorpore o alumno a clase traerá a correspondente xustificación documental, que será un certificado médico ou outro documento oficial que **acredite debidamente** o motivo da súa ausencia. **En ningún caso aceptarse a soa notificación escrita dalgún dos pais.**
3. O alumno deberá vir preparado para facer o exame no momento da súa incorporación.

Sobra dicir que **tampouco a profesora** da materia poderá en ningún caso modificar as datas dos exames sen unha causa de peso que tamén deberá explicar ante os seus alumnos.

Metodoloxía didáctica, incluíndo as estratexias a desenvolver polo profesorado, para acadar os estándares de aprendizaxe, así como a adquisición das competencias clave.

Teremos en conta os seguintes postulados básicos na nosa metodoloxía:

Carácter integral. A materia non é un conglomerado de apartados inconexos. Hai que defender a necesidade dunha relación importante entre lingua e cultura, entre todas as partes. E ao planificar os contidos por unidades didácticas, faise con este criterio, de maneira que o alumno note xeralmente esa interrelación.

Carácter gradual. Todos os contidos selecciónanse e se gradúan segundo uns criterios específicos e razoados. A selección abarca o noso concepto de integración.

Motivación. A realidade dos nosos alumnos e a mala fama dos estudos de latín e grego obríganos a un esforzo de motivación. Isto non significa trivializar os contidos, senón, sobre todo, enriquecer os mecanismos de interacción na aula e aplicar procedementos para a significatividad. Desta maneira, o profesor non debe monopolizar a acción educativa. A clase maxistral debe eliminarse. Díciános Platón que a fonte do saber non está na memoria, senón no diálogo entre preguntas e respostas. Hai que conseguir unha conexión coas vidas dos nosos alumnos e viceversa. É preferible a aprendizaxe inductivo, deixar que se equivoquen, facerlles referencias actuais, ofrecer axuda contextual todo o posible, provocarlles curiosidade, espertar os seus sentimentos, potenciar a súa creatividade e imaxinación. Ademais, hai que educar en actitudes. É moi rendible para a motivación. A atención á diversidade e unha avaliación formativa tamén axudan bastante. Hai que conseguir a motivación intrínseca. Esta motivación supón un reforzo da autoestima, unha mellora do autoconceito e unha boa interacción na aula. Os defectos neste tres aspectos repercuten nos problemas de motivación.

Avaliación formativa e tratamento dos erros. É importante fai uso da avaliación formativa, que nos dea información cualitativa sobre o proceso educativo e hai que ter en conta que se aprende cos erros e dos erros. Os erros poden afectar en maior ou en menor medida á consecución dos obxectivos, entendidos como capacidades. Podemos falar en primeiro lugar de erros propiamente devanditos e de descoidos. Non podemos esixir a perfección. E nunca hai que esquecer que os erros poden estar provocados por defectos no ensino. Non é preciso ser exhaustivos na análise dos erros, aínda que nalgúns momentos do curso é conveniente. Entre os mecanismos de superación das deficiencias detectadas convén potenciar a autocorrección do alumno. Está en consonancia co principio didáctico da autonomía da aprendizaxe. O seu desenvolvemento permite crear mecanismos de autocontrol da aprendizaxe.

Importancia dos procedementos e estratexias de aprendizaxe. A variedade de actividades é fundamental para conseguir unha aprendizaxe. Ademais, non podemos esquecer o carácter gradual e é necesaria unha ordenación das actividades con este criterio: en grao sumo sinxelo e fácil todo o máis complexo e difícil.

Outros procedementos destacables son os relacionados coa comparación lingüística e cultural. O traballo de grupos de palabras de varias linguas axuda moito a coñecer as iguais e as diferenzas entre as linguas clásicas e as modernas (neolatinas ou doutra procedencia). As iguais estreitan os lazos históricos e culturais entre o mundo antigo e o actual. Son un elemento do noso carácter integrador. As diferenzas discriminan e clarifican as características propias de cada idioma. As actividades lúdicas son bastante motivadoras, aínda que hai que saber dosificalas e tamén aplicalas nun contexto didáctico cuns obxectivos concretos.

O método a seguir buscará a participación dos alumnos na clase, pero ademais por ser unha materia completamente nova, é imprescindible a función directiva do profesor, fundamentalmente nos obxectivos gramaticales.

Actividades do profesor:

- Explicación dos contidos teóricos, aproximándoos aos referentes de comprensión do alumno, para que mediante un proceso inductivo o alumno descubra a coherencia interna do funcionamento do sistema lingüístico latino.
- Ler, analizar e comentar na clase textos relacionados cos temas expostos na parte dedicada á cultura latina. A lectura destas obras clásicas contribuirán a reforzar as actividades que sinala o plan lector do centro.
- Seleccionar aspectos da vida romana que poidan propiciar o debate entre os alumnos.
- Seleccionar, ademais dos exercicios do libro de texto, outros textos adecuados aos temas gramaticales, segundo se vaia avanzando no programa, nos que o alumno debe recoñecer e analizar os fenómenos lingüísticos a estudar
- Considérase fundamental a participación do alumno, e polo tanto o método busca que o alumno non sexa un mero elemento pasivo no proceso didáctico.

Actividades do alumno:

- Analizar e comentar os textos tratados.
- Participar en debates sobre os temas que estean relacionados coa sociedade romana, procurando ir do próximo ao remoto, do coñecido ao descoñecido.
- Realizar exercicios individual e, ás veces, colectivamente.
- Participar eles mesmos na corrección de forma conxunta.
- Realizar por grupos algúns dos temas de cultura latina que están distribuídos nas distintas unidades didácticas.

- Por todo iso o método de traballo diario será o seguinte:

Os contidos de tipo gramatical serán explicados de forma directa polo profesor, e irase do concreto ao xeral para que o alumno despois de assimilar uns contidos poida aplicalos noutros contextos. A continuación desta exposición serán os alumnos os que de forma individual apliquen estes coñecementos a frases seleccionadas polo profesor. Tras este breve traballo persoal farase unha corrección de forma conxunta na que serán aclaradas as dúbidas que cada alumno poida ter na aplicación práctica da teoría anteriormente exposta.

As tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) ofrecen novas e atractivas perspectivas no estudo da lingua e cultura clásicas que convén aproveitar, como o uso de metodoloxías interactivas no estudo da lingua latina e grega, procura de textos, imaxes e vídeos na internet, ferramentas de presentación e comunicación de resultados, etc.

Metodoloxía para o ensino telemática

Tendo en conta a situación de pandemia na que nos atopamos e a pesar da notable melloría que se experimenta, temos de estar preparados tanto profesores como alumnos para un posible cambio ao ensino telemática debido a hipotéticos confinamentos de parte do alumnado .

É por iso que traballaremos nos seguintes aspectos:

- Xa no mes de setembro verificaremos se todos os alumnos teñen un acceso á tecnoloxía necesaria para poder, chegado o caso, seguir a docencia a distancia sen problemas. De non ser así poriamos en coñecemento da dirección do Centro os alumnos que puidesen ter algunha carencia para solucionarla canto antes.
- Unha vez iniciado o curso traballaremos na aula os aspectos fundamentais dos instrumentos tecnolóxicos que imos a implementar nas clases a distancia para asegurarnos de que todo o alumnado manéxaos coa soltura necesaria e que estean familiarizados coa contorna dos cursos e coa metodoloxía de traballo na aula virtual.
- **Os procedementos** de avaliación utilizados serán a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas recollidas polos diferentes medios telemáticos, a continua interacción cos alumnos que facilite manter a súa motivación e os rexistros dos traballos diarios. Isto permitirá a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente.
- **A Aula Virtual do centro** será a principal plataforma coa que nos relacionaremos cos alumnos, tratando de desenvolver todas as ferramentas que esta plataforma, especialmente deseñada para este fin, permítenos.
- Na Aula Virtual iremos colgando as diferentes actividades tanto de tipo teórico como práctico coas que repasaremos o estudado e iremos traballando as cuestións novas programadas. **Os alumnos terán que remitir no prazo indicado os arquivos** que correspondan a cada unha das tarefas para súa revisión. Todas esas actividades seránlles debidamente devoltas coas correccións e aclaracións oportunas a cada un deles para que a interacción cos alumnos sexa constante.
- A materia se desenvolverá por medio de apuntamentos, vídeos, páxinas interactivas e de todos os recursos didácticos que a propia AV nospermite.
- Os foros e os chats da AV posibilitan estar en comunicación constante co alumnado.

- Se é o caso se supervisará individualmente aos estudantes en corentena e se sinalarán tarefas que reforcen o contido da materia ou a súa avaliación continua.
- **Os instrumentos de avaliación e os criterios de cualificación serán os mesmos para o ensino presencial que para o telemático.** Unicamente adaptaremos para este segundo caso os medios utilizados para impartir a materia.

Protocolo para os exames telemáticos

Chegado o caso **no que sexa necesario** - sempre que a profesora da materia así o considere - facer algunha proba ou exame avaliable a distancia - e amparándonos nas indicacións feitas pola **AXENCIA ESPAÑOLA DE PROTECCIÓN DE DATOS** na **Guía para Centros Educativos** - teranse en conta a lo menos os seguintes requisitos :

- Cada alumno será convocado ao exame individualmente, a través dun correo electrónico no que se lle darán todas as indicacións precisas e que se deberá confirmar como recibido.
- Para a proba deberase utilizar un dispositivo con cámara e micrófono e unha conexión a *internet* estable, pois será imprescindible o audio e a imaxe, para a realización da proba.
- Deberá ter tamén a man , se é o caso, o dicionario de latín, uns folios en branco e dous bolígrafos azuis ou negros. Será o único que poida ter sobre a mesa, que preferiblemente estará fronte a unha parede ou xanela.
- **Terá que estar na habitación só, e iso deberá constarlle á profesora.**
- exame poderá ser en parte oral e en parte escrito, pero nunca a través do teclado do computador, do que o alumno, unha vez empezado a proba, deberá de manterse afastado en todo momento, a non ser que se lle indique o contrario.
- O teléfono móbil, que deberá estar apagado durante todo o proceso, así como as propias mans do alumno han de estar sempre visibles para a profesora.
- O alumno só debe mirar á pantalla do computador cando llo indique a profesora.
- **Se ao longo do exame obsérvase algunha irregularidade que faga dubidar da súa transparencia, o exame cualificarase cun 0.**
- O tempo máximo para o exame establecerase en cada caso.
- Os exames serán gravados xa que é imprescindible ter un documento para a súa posterior corrección e que sirva como garantía da obxectividade de todo o proceso.

Materiais e recursos didácticos.

- O material didáctico a utilizar será a Aula virtual do Centro. Nela encontraremos a teoría necesaria e os exercicios prácticos que faremos ó longo do curso. A AV permítenos ademais, traballar con todo tipo de material auxiliar como vídeos, páxinas web didácticas adaptadas á materia, cuestionarios, traballos en liña e facilita tamén o traballo colaborativo.
- Dicionarios Latín-Español, de Vox.
- Prensa escrita, textos clásicos (en latín, galego, castelán ou bilingües) e/ou textos especializados científicos e técnicos.

Procedemento para a avaliación inicial

Avaliación para 4º de ESO

No proceso de avaliación continua, contéplase a realización dunha proba inicial que oriente ao profesor respecto dos coñecementos e actitudes de partida do alumnado. Esta proba inicial, tendo en conta a novidade de esta materia para os alumnos, estará baseada sobre todo no aspecto cultural e de civilización latina e clásica, e os coñecementos sintácticos de lingua española e galega. A evolución do proceso terá no punto de mira non só a constatación do progreso, senón tamén os posibles desaxustes ou desviacións respecto do previsto, que poderán, así, corrixiarse, tanto nos temas lingüísticos e léxicos como nos temas culturais. Tras a avaliación inicial, se detectarase a presenza de diferentes niveis de coñecementos previos e ritmos de aprendizaxe, importantes como para levar a cabo alguna adaptación curricular, sería este o momento. Por tanto durante todo o primeiro trimestre comprobarase que accións deben ser levadas a cabo. Para os alumnos que expoñan problemas prepararanse exercicios de dificultade graduada, sempre acompañadas da axuda do profesor.

Acreditación de coñecementos previos no Bacharelato.

No 2º curso de Bacharelato, tal como xa está programado, farase ao comezo do primeiro trimestre unha proba de nivel para comprobar o grao de asimilación dos contidos do curso anterior.

Procedemento de avaliación continua.

A avaliación debe aplicarse en tres fases:

- A avaliación inicial: As actividades de avaliación ao comezo do proceso de aprendizaxe han de empezar descubriendo o nivel de competencia do alumnado en relación co tema que se quere tratar. Esta proba pódese facer por escrito ou oralmente.
- A avaliación formativa: Durante o proceso de aprendizaxe as actividades de avaliación hanse de secuenciar ao longo do tempo que dure este proceso coa finalidade de detectar o ritmo e a calidade desta aprendizaxe para poder reconducilo se fíxese falta. Esta avaliación pode ser diaria, semanal, mensual ou trimestral, adecuando o tipo de proba a cada circunstancia.
- A avaliación final ou sumativa: Ao acabar o proceso de aprendizaxe o profesor ten que reflexionar sobre o rendemento global do alumno e facer un xuízo sobre este. Para iso, haberá de terse en conta tanto a avaliación inicial como a continua. Tamén por iso non se realizarán probas de recuperación despois de cada período de avaliación, entendidas estas en o sentido máis tradicional da palabra, posto que o resultado desta avaliación sumativa reflectirá o grao en que conseguiu o alumno os obxectivos dunha maneira global e este verase reflectido na nota final.

En resumidas contas, e en aplicación dos criterios anteriores, para realizar un seguimento adecuado do progreso dos alumnos teranse en conta varios elementos de valoración para cualificar cun sentido global o rendemento persoal de cada cal, non baseándoo exclusivamente nas probas escritas:

- Os alumnos deberán dar mostras evidentes de comprender os textos traballados na clase, adaptados ou orixinais, non mediante aproximacións aos seus contidos, senón a través de preguntas en latín, escritas ou orais ou, segundo criterio do profesor, traducións onde se debe reflectir na lingua materna, coa maior fidelidade posible, a pasaxe proposta.
- Unha vez adquirido a bagaxe léxica e sintáctica necesario para iso, poderanse requirir exercicios de retroversión sen empregar o dicionario.
- Os materiais informáticos ou ben a contidos Web en liña pódense traballar baixo a estrita vixilancia do profesor, que observará os erros máis frecuentes e poderalles adxudicar unha valoración específica.

- Os exercicios que deberán realizarse en clase ao final de cada unidade, terán o seu apartado no conxunto de criterios de valoración por parte do profesor, cando estes sexan resoltos de forma fluída, e preferentemente oral, en clase.
- En canto aos contidos culturais traballarase partindo de certos textos latinos, traducidos ou non, ou ben a través de pequenos estudos monográficos para cuxa elaboración sexa necesaria a participación de varios departamentos didácticos.
- Terase moi en conta a práctica diaria dos exercicios de etimoloxía propostos en cada capítulo.
- Se se desexa un control periódico escrito, poderanse realizar, polo menos, dúas probas por trimestre para comprobar a consolidación e asimilación satisfactoria dos contidos arriba indicados. A estrutura da devandita proba deberá contemplar todos os apartados propios da materia.

Os instrumentos ou medios dos que nos imos a servir para avaliar a aprendizaxe dos alumnos son os seguintes:

1. Os exames tradicionais ou probas obxectivas. Os exames poderán tratar aspectos de diverso tipo: de desenvolvemento dun tema, de paráfrase e comentario de textos, de tradución, exercicios gramaticais de recoñecemento de formas e funcións, establecemento de paradigmas nominais e verbais, etc.
2. Probas periódicas escritas en exames de curta duración ou, no seu caso, preguntas orais, mesmo sen previo aviso, para a aprendizaxe continua da morfoloxía regular, tanto nominal como verbal.
3. Traducións na casa e, sobre todo, na aula continuas para a aprendizaxe da sintaxe e das técnicas de tradución. Estas traducións no ámbito individual servirán tamén para conseguir unha clase aberta e unha participación importante do alumnado cando estas coméntense e corrixan na clase.
4. Observación directa: levase a cabo avaliando a destreza na resolución de exercicios e actividades, tanto na lousa como no caderno de traballo, e a actitude en clase.
5. Os pequenos traballos monográficos individuais ou en pequenos grupos, escritos ou orais (exposición dun tema, participación en sesións de debate, etc.).
6. Libros de lectura: Os alumnos haberán de ler textos literarios de tema grecolatino (novelas actuais ambientadas no mundo clásico en el primer curso y títulos clásicos en el segundo), a fin de ter un maior achegamento e comprensión do mundo clásico. A dificultade e extensión dos textos a ler ira acorde ao curso e ás características do grupo.

Procedemento de avaliación extraordinaria no Bacharelato

No **primeiro curso de Bacharelato a proba extraordinaria** recollerá todo o explicado durante o curso e será o único referente para considerar apto ou non ao alumno. Terá contidos de morfoloxía e textos de tradución, valorándose sobre dez puntos o exame no seu conxunto, dos que cinco serán para a parte de morfoloxía e outros cinco para a de tradución. Poderá tamén aparecer algunha cuestión de cultura clásica. Se é o caso, a cualificación sería de catro puntos para a parte de morfoloxía, cinco para a parte práctica e un punto para esta cuestión. Considerarase aprobado o exame cunha nota igual ou superior a un cinco.

Si o calendario escolar o permite, o período abranguido desde a realización da avaliación final ordinaria ata o remate do período lectivo as clases dedicaranse á preparación e á realización das probas extraordinarias con actividades de apoio, preparación, reforzón e ampliación.

No **segundo curso de Bacharelato** a proba extraordinaria consistirá nunha proba semellante a ABAU, tanto no seu plantexamento como nos seus criterios de corrección. O texto que se propondrá para a tradución será valorado sobre 6 puntos e o resto - preguntas de literatura, de topónimos e latinismos e algunha cuestión de tipo gramatical - será calificado sobre 4 puntos. Será o único referente para considerar apto ou non ao alumno e considerase aprobado o exame cunha nota igual ou superior a un cinco.

Neste curso no período abranguido desde a realización da avaliación final ordinaria ata as datas de celebración das probas extraordinarias, o Departamento organizará a impartición das clases co fin de preparar o alumnado para a realización da avaliación de acceso á universidade e das probas extraordinarias.

Procedemento para o seguimento e avaliación das materias pendentes na ESO.

Ao ser o Latín unha materia que aparece por primeira vez en 4º curso da ESO, non pode ter a condición dependente, dado que neste final de etapa as materias suspensas, unha vez que o alumno promociona e titula, xa non son avaliadas como tales. Por iso non existe un programa de reforzo específico, só actividades para o alumnado que o necesite durante o curso.

Procedemento para o seguimento e avaliación das materias pendentes no Bacharelato.

Os alumnos de 2º Bacharelato que teñen Latín I pendente, **necesariamente** han de estar a cursar Latín II, circunstancia esta que fai moito máis fácil o seu seguimento na propia aula sen que se perda en ningún momento o contacto directo alumno-profesor.

Tratarase de que superen a materia o máis pronto posible, dado que a súa evolución é indispensable para que as posibilidades de incorporarse ao nivel do 2º curso sexan maiores.

Tendo en conta o anteriormente exposto, o **procedemento de seguimento e avaliación** deste alumnado virá determinado polo seguinte:

- Durante o mes de setembro e outubro traballaranse con estes alumnos, dunha maneira especial, os contidos de Latín I. Faránselle indicacións precisas sobre o ritmo de traballo da materia pendente, sobre as actividades e exercicios a realizar e as datas das distintas probas que se leven a cabo.
- Tal como está programado, farase a todo o alumnado do 2º curso, **a mediados do mes de outubro**, unha proba de nivel para comprobar o grao de asimilación dos contidos do curso anterior. Esta proba estará cualificada sobre 10 puntos.
- Os alumnos que teñen a materia pendente, **con este exame poderán recuperar a parte de morfoloxía da materia de 1º de Bach, que representará o 50% da nota total da Latín I.**

- Aqueles alumnos que obteñan un mínimo de 5 no anterior exame poderán facer en días posteriores unha proba de tradución adecuado ao nivel de Latín I, cualificada tamén sobre 10 e que representará o 50% restante da nota.

- **Se a ponderación de ambos exames ten como resultado a cualificación de 5 ou máis de 5, considerarase a materia de Latín I xa recuperada.**

- Interesa en grao sumo que este alumnado poida incorporarse canto antes ao ritmo de traballo do 2º curso, para o que se fai imprescindible, dado o seu carácter continuo e progresivo, que superen o máis pronto posible a materia pendente.

- Con aqueles alumnos que non consigan o aprobado nesa convocatoria seguiremos traballando na aula os contidos específicos da materia de 1º cos temas de repaso e exercicios que están recollidos na aula Virtual do Centro para ese efecto.

- No **mes de febreiro** levaremos a cabo unha segunda convocatoria. Nesta proba, de carácter global, recolleranse contidos de morfoloxía e textos de tradución adecuados a 1º de Bach , valorándose sobre dez puntos o exame non seu conxunto, dos que cinco serán para a parte de morfoloxía e outros cinco para a de tradución. Considerarase aprobado o exame cunha nota igual ou superior a un cinco, e **polo tato superada a materia pendente.**

- No **mes de maio** realizarase unha última convocatoria para o alumnado que non conseguise aprobar a materia pendente nas ocasións anteriores e co que se seguirá traballando na aula até entón. A proba terá as mesmas características que a levada a cabo no mes de febreiro, tanto nos seus contidos como nos seus criterios de avaliación.

Medidas de atención á diversidade.

Un dos principios básicos que ha de ter en conta o profesor na aula é o da individualización do ensino, partindo sempre da situación inicial de cada alumno en concreto. Que dúbida cabe de que nun grupo heteroxéneo de alumnos, aínda que se trate de niveis postobrigatorios de ensino, non todos parten dos mesmos coñecementos nin alcanzan o mesmo nivel que pretendemos para garantirilles un mínimo éxito nas diversas probas e actividades propostas ás que haberán de enfrontarse ao longo do curso. Por tanto, trataremos de asegurar que todos os alumnos conten cuns niveis medios aceptables. Para iso, unha vez realizada a proba inicial da materia a comezo de curso, que marcou os coñecementos gramaticais de lingua española e as nocións culturais sobre o mundo romano, adquiridas en materias como Ciencias Sociais, e tras a conclusión das probas da primeira avaliación, tomaremos como principal referencia o libro de texto, pero graduando o nivel dos exercicios dependendo do nivel do alumnado. Realizariamos igual tarefa se existisen alumnos con moi bo nivel ou mesmo superdotados. O alumnado, de forma única e individual, ha de ter ao seu alcance unha educación baseada na súa motivación, intereses e capacidades de aprendizaxe. Propómonos así axustar a nosa axuda pedagóxica a cada alumno e alumna en concreto, elixir coidadosamente os recursos didácticos e variar sempre que sexa necesario nosa estratexia metodolóxica.

Propómonos levar unha metodoloxía diversa, baseándonos:

-Alternarase o traballo individual e en pequenos grupos.

-Realizarase un seguimento diario dos alumnos con dificultades.

-Utilizarase material didáctico próximo aos seus intereses e, sobre todo, práctico.

-Non se comparará ao alumno co grupo.

-Estarase aberto á realización de pequenas adaptacións, se así se require. Para iso seguiremos unhas pautas de traballo: determinación de que é o que o alumno non consegue facer, determinación dos contidos a traballar e a metodoloxía a utilizar e comprobación mediante a avaliación de cales foron os obxectivos conseguidos. Para dar resposta a esta diversidade exponse a realización de actividades ou exercicios apropiados e o abundantes e variados que sexa preciso, co fin de afianzar os contidos lingüísticos, culturais e léxicos traballados na unidade, tendo en conta que para os alumnos que expoñan problemas na asimilación dos diversos contidos, prepararanse exercicios de dificultade graduada para os temas lingüísticos e léxicos; para os temas culturais pediráselles a realización de breves lecturas e esquemas destas, sempre acompañadas da axuda do profesor.

Mentres se realizan estas actividades de recuperación, aqueles alumnos que alcanzasen satisfactoriamente os contidos propostos realizarán tarefas preparadas de antemán para profundar neles, como realización de pequenos traballos de investigación en Internet sobre temas culturais, traducións ou lecturas complementarias e ampliación de léxico da propia lingua relacionado co tema, mediante dicionarios ou textos apropiados.

Concederase gran importancia en todo momento ao traballo persoal e individual, Tense en mente unha ampla gama de exercicios e actividades, estruturada da seguinte forma:

- Exercicios previos para comprender mellor o latín, aproveitando coñecementos xa adquiridos noutras materias.
- Exercicios prácticos variados para exercitar os contidos da materia.
- Exercicios de repaso para sentar coñecementos naqueles que máis o necesiten.
- Traducións de textos orixinais e elaborados, con diversos graos de dificultade.
- Actividades de reflexión e relación entre aspectos aparentemente distintos.
- Se o alumno é repetidor, individualizaráselle a materia a estudar, a fin de non repetir innecesariamente conceptos xa asimilados. Ademais poderemos realizar exercicios de diferentes niveis, podendo os nosos alumnos traballar de forma individual e directa os contidos que máis precisen, sexan de repaso ou profundización.

Actividades complementarias e extraescolares.

O departamento poderá organizar ao longo do curso diferentes actividades que teñan por obxecto complementar os estudos desenvolvidos nas aulas. Estas poderán consistir nalgúns lugares que poidan ter algún interese arqueolóxico, como as Médulas de Carucedo, Montefurado, o castro de Viladonga, Lugo, Mérida, ou mesmo Roma.

Tamén poderá programarse a asistencia a diferentes actos culturais relacionados co mundo clásico: teatro, exposicións, conferencias... En concreto a participación no certamen de Teatro Grecolatino, organizado en Lugo pola Sociedade de Estudos Clásicos, acostuma a ser unha cita obrigada para os alumnos de Humanidades.

Todo iso estará supeditado á marcha global do curso e ao aproveitamento gradual dos alumnos na aula.

Neste curso tendo en conta que aínda a situación pandémica continúa, irase vendo a oportunidade ou non de organizar algunha actividade. En calquera caso estamos abertos a consideralo chegado o momento.

Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.

Dentro do noso Departamento, faremos uso dunha serie de instrumentos que avaliarán o noso traballo dentro da aula, concretando catro aspectos fundamentais que nos servirán de axuda para reflexionar sobre a nosa práctica docente:

1. Planificación.
2. Motivación do alumnado.
3. Desenvolvemento do ensino.
4. Seguimento e avaliación do proceso de ensino aprendizaxe.

1. PLANIFICACIÓN

INDICADORES	
PLANIFICACIÓN	1. Programa a materia tendo en conta os estándares de aprendizaxe previstos nas leis educativas.
	2. Programa a materia tendo en conta o tempo dispoñible para o seu desenvolvemento
	3. Selecciona e secuencia de forma progresiva os contidos da programación de aula tendo en conta as particularidades de cada un dos grupos de estudantes.
	4. Programa actividades e estratexias en función dos estándares de aprendizaxe.
	5. Planifica as clases de modo flexible, preparando actividades e recursos axustados á programación de aula e ás necesidades e aos intereses do alumnado.
	6. Establece os criterios, procedementos e os instrumentos de avaliación e autoevaluación que permiten facer o seguimento do progreso de aprendizaxe dos seus alumnos.
	7. Coordínase co profesorado doutros departamentos que poidan ter contidos afíns á súa materia.

2. MOTIVACIÓN DO ALUMNADO

INDICADORES	
MOTIVACIÓN DO ALUMNADO	1. Proporciona un plan de traballo ao principio de cada unidade.
	2. Expón situacións que introduzan a unidade (lecturas, debates, diálogos...).
	3. Relaciona as aprendizaxes con aplicacións reais ou coa súa funcionalidade.
	5. Informa os progresos conseguidos e as dificultades atopadas.
	5. Relaciona os contidos e as actividades cos intereses do alumnado.
	6. Estimula a participación activa dos estudantes na clase.
	7. Promove a reflexión dos temas tratados.

3. DESENVOLVEMENTO DO ENSINO.

INDICADORES	
DESENVOLVEMENTO DO ENSINO	1. Resume as ideas fundamentais discutidas antes de pasar a unha nova unidade ou tema con mapas conceptuais, esquemas
	2. Cando introduce conceptos novos, relaciónaos, se é posible, cos xa coñecidos; intercala preguntas aclaratorias; pon exemplos...
	3. Ten predisposición para aclarar dúbidas e ofrecer asesorías dentro e fóra das clases.
	4. Optimiza o tempo dispoñible para o desenvolvemento de cada unidade didáctica.
	5. Utiliza axuda audiovisual ou doutro tipo para apoiar os contidos na aula.
	6. Promove o traballo cooperativo e mantén unha comunicación fluída cos estudantes.
	7. Desenvolve os contidos dunha forma ordenada e comprensible para os alumnos.
	8. Expón actividades que permitan a adquisición dos estándares de aprendizaxe e as destrezas propias da etapa educativa.
	9. Expón actividades grupales e individuais.

**4. SEGUIMIENTO
DO PROCESO DE
APRENDIZAXE.**

**E AVALIACIÓN
ENSINO**

INDICADORES	
SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO APRENDIZAXE.	1. Realiza a avaliación inicial ao principio de curso para axustar a programación ao nivel dos estudantes.
	2. Detecta os coñecementos previos de cada unidade didáctica.
	3. Revisa, con frecuencia, os traballos propostos na aula e fóra dela.
	4. Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e como pode melloralas.
	5. Corrixe e explica de forma habitual os traballos e as actividades dos alumnos e as alumnas, e dá pautas para a mellora das súas aprendizaxes.
	6. Utiliza suficientes criterios de avaliación que atendan de maneira equilibrada a avaliación dos diferentes contidos.
	7. Favorece os procesos de autoevaluación e coevaluación.
	8. Propón novas actividades que faciliten a adquisición de obxectivos cando estes non foron alcanzados suficientemente.
	9. Propón novas actividades de maior nivel cando os obxectivos foron alcanzados con suficiencia.
	10. Utiliza diferentes técnicas de avaliación en función dos contidos, o nivel dos estudantes, etc.
	11. Emprega diferentes medios para informar os resultados aos estudantes e aos pais.

Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica.

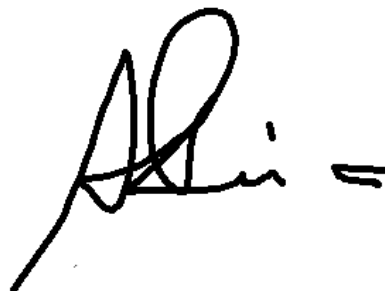
A autoavaliación do docente e da súa programación ven recollida nunha dobre vertente:

- Práctica diaria de recollida de datos e reaxustes entre o programado e o realizado, ou os resultados esperados dunha actividade e a posta en practica real.
- A confección e autocumplimentacion dun cuestionario final de avaliación dos aspectos da unidade e de práctica docente, para analizar o deseño das unidades e o proceso de ensinanza e anotar os reaxustes pertinentes.

Ao final do curso, realizaremos unha avaliación global do proceso de ensinanza, cunha dobre vertente tamén: por unha banda, recolleremos as opinións do alumnado e, por outro, todas as nosas reflexións de autoavaliación docente na Memoria do Departamento, co fin de que poida servir de axuda en futuras actuacións docentes.

En A Coruña a 29 de marzo de 2022.

Modificación da Programación do 15 setembro de 2021

FDO: Ana Rúa Peón, Xefa do Departamento.